

[Christiani.]

hvorved de overbelaster de offentlige Skoler til stor Bekostning og Udgift for Skatteyderne, men de skaber ogsaa, og det er langt værre, en Mængde nye Studenter hvert Aar, hvoraf kun en Del i Virkeligheden er egnet til at fortsætte deres Studium.

Af disse Grunde vil jeg stadig væk ønske, at den private Skole og de private Seminarier vil blive opretholdt i størst mulig Udstrækning, og jeg ved, at mit Parti her er enigt med mig; vi vil arbejde for, at de Tilskud, som ydes den private Skole og de private Seminarier, i det mindste vil blive opretholdt. Det høje Ting vil have lagt Mærke til, at det ærede Medlem Frøken Gerda Mundt i et ganske udmærket og klart Foredrag har gjort sig til Talsmand for den samme Tanke, som jeg derfor heller ikke skal uddybe nærmere. Jeg konstaterer kun med stor Glæde, idet jeg gaar ud fra, at det ærede Medlem var i Kontakt med sin Gruppe, at der indenfor de to store Partier af Oppositionen hersker fuld Enighed om dette overordentlig vigtige Spørgsmaal.

Naar jeg hermed altsaa forlader Skolen, vil jeg blot sige, at der maaske var en Anledning til at foretage en Undersøgelse af selve Afgangsprøven, for slet ikke at tale om de Afgangsprøver, som efterhaanden finder Sted for de andre mindre Eksaminer. Man har siden min Ungdom opfundet saadan noget mærkeligt som Mellemskoleeksamen og Realeksamen i Stedet for den ganske udmærkede Præliminæreksamen, som jeg finder alsidig og omfattende, idet den gør Eleverne vel egnede til at gaa ind i almindeligt praktisk Erhverv, medens de andre to Eksaminer er utilstrækkelige. De Mennesker, der har taget dem, kan ikke nok og særlig ikke af de praktiske Fag: Regning og Dansk, som man særlig lægger Vægt paa ved Præliminæreksamen, samt Sprog, som spiller en stor Rolle for Folk, der vil give sig af med Handel eller Haandværk eller hvad der nu kan være af praktiske Fag, som de gaar ind i. Jeg synes, man har kompliceret Skolevæsenet en Del, og jeg vil henstille, om det ikke var muligt at komme ind paa en simplere, billigere og en for det praktiske Liv mere nyttig Ordning, som maaske i nogen Grad vendte tilbage til det gamle.

Men saa vil jeg sige om selve Studentereksamen, at hvis den skal give — og det er jo det, den gør nu — Adgang til vore højere Højskoler, saa bør der i Almindelighed, hvad der maaske nu til Dels er Tilfældet, være en Grænse for, hvem der

kan faa Lov til at komme ind paa disse Højskoler. Det maa nemlig erkendes, at det er en uhyre Byrde for Staten at uddanne unge Mennesker til det, vi kalder Kandidater, hvad enten det er i det ene eller det andet Fag. Jeg ved ikke, hvad en saadan Kandidat koster Staten, men jeg vil antage — den højtærede Undervisningsminister kan maaske berigtige det —, at det er en Snes Tusind Kroner. (*Undervisningsministeren* [Borgbjerg]: Det er langt mindre). Ja, det er i hvert Fald et meget betydeligt Beløb. Og der er ingen Tvivl om, at der af saadanne Kandidater uddannes langt, langt flere, end vi har Brug for, og der er endnu mindre Tvivl om, at en hel Del af dem ikke er nær dygtige nok til at være de særlig videnskabelige Elementer i det praktiske Samfund, og det var egentlig det, der var Meningen.

Derfor mener jeg, at det første, man skal gøre, er at foretage en Slags Sortering, inden de unge kommer ind paa de højere Læreanstalter, Universitetet, Polyteknisk Læreanstalt, Farmaceutisk Læreanstalt, Landbohøjskolen, og hvad der nu ellers kan være af den Art Skoler under Statens Varetægt. Det skulde være en Prøve, der virkelig gav en tilstrækkelig streng Sortering. Jeg er ikke sagkyndig nok til at kunne sige, om det er muligt paa dette tidlige Tidspunkt at foretage en virkelig Sortering, men jeg vil sige, at jo tidligere det er muligt des bedre, thi det er den daarligste Økonomi, nogen kan indlade sig paa, at anbringe Folk ved et Arbejde, hvortil de ikke passer; det er en daarlig Økonomi for Samfundet, og det er en endnu langt daarligere Økonomi for vedkommende Mand eller Kvinde. Altsaa dette Sorteringsspørgsmaal vil jeg gerne bede om maa blive underkastet en nøjere Prøvelse.

I denne Forbindelse vil jeg gerne have Lov til at foreslaa, at den højtærede Undervisningsminister tager Initiativ til at afskaffe Adgangsprøven til Polyteknisk Læreanstalt; der er ikke Spor af Mening i, at der foruden Studentereksamen findes en særlig Adgangsprøve. Universitetet og Polyteknisk Læreanstalt er to ganske sideordnede Højskoler, og skal man være Student for at komme ind det ene Sted, skal man ogsaa være det for at komme ind det andet Sted. Dertil kommer, at den Lettelse, som Adgangseksamen maaske skal være, er i høj Grad illusorisk, thi denne Eksamen, der er en særlig Fageksamen i Matematik og Fysik, er ingenlunde saa let; Halvdelen af de unge maa læse om og derfor alligevel bruge den samme Tid til deres Uddannelse.